

Horia Dumitrescu

Împărțirea celor 14 munți între tot atâtea sate vrâncene a avut întotdeauna un caracter provizoriu. Din când în când, noi necesități obștești determinau schimbarea stăpânirii satelor asupra munților, așa cum s-a întâmplat și după încheierea lungului și anevoiosului proces (1801 - 1814) cu vistiernicul Iordache Ruset Roznovanu, **Constantin Ipsilante (1799-1801)** și **Alexandru Moruzi (1792, 1802-1807)** – ultimii doi foști domni al Moldovei¹.

La 15 iunie 1817², reprezentanții tuturor obștilor sătești vrâncene s-au adunat în Mare Sfat la Valea Sării, „*un loc în mijlocul Vrâncii*”³, pentru a reglementa singuri această nouă repartizare a munților „*împreună și preoții fiind*”⁴.

Procedura a fost echitabilă: „*mai întâiu au făcut aruncătoare banilor, ce au cheltuit cu giudecățile*”⁵ și „*după starea a fiiște căriia*

¹ vezi I.Iliescu, **Marile procese ale Vrancei**, în **Cronica Vrancei**, III, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2002, p.39-52

² Aurel V.Sava, **Documente putnene, II, Vrancea. Irești-Câmpurl**, **Publicate cu un studiu introductiv despre proprietatea colectivă vrânceană de...**, Publicată cu ajutorul Fundațiunei Ferdinand I, Tipografia Băncii Centrale Cooperative, Chișinău, 1931, p.78

³ C.D. Constantinescu-Mircești, H.H.Stahl, **Documente vrâncene. Cărți domnești, botârnicii, răvașe și izvoade**, vol. I, **Publicate de ...**, Cu o prefață de D. Profesor N. Iorga, Tipografia Bucovina, I.E. Torouțiu, București, 1929, doc. nr. 70, p.117

⁴ *Ibidem*

⁵ Aurel V. Sava, *op. cit.*, doc. nr. 21, p.77

moși și satu s-au alcătuit cum să de(a) banii”⁶.

În funcție de acestea, „s-au pus preț și munților, care-și după stare și mărimea lui și s-au analoghisit banii munților pe banii cheltuielii și pe câți bani au avut dați la cheltuială, pe ace(a) sumă analoghisită i s-au dat și munte de potrivă”⁷

A rezultat următoarea împărțire a munților Vrancei:

„210 lei și muntele 210, Nerej Palten i s-a venit muntele Mușa i Muntioru frunză.

185 analog și muntele 190 lei Valea Sării i Podurile, s-au venit Lapășul de jos i Mișina și Răiuțu, frunză.

190 lei analog și muntele 220 lei Năruja i Nistorești, Lapășul de sus i Munțișorile.

210 lei analog și banii muntelui 120 lei, Spinești i Herăs(t)ău și Săcătura Văsui, i s-au venit Zboina i Frunte cea mare, frunză.

185 analog și banii muntelui 180 lei, Păunești i Hăulișca i s-au venit Mijlocul Cozii i Strungile, frunză.

185 analog și banii muntelui 230 lei, Bărsăști i s-au venit. Giurgiul i Chinii, frunză și le mai trec 45 lei din preț(ul) muntelui. Li s-au mai lăsat 22 lei 20 par. tot pentru frunză. Iar 22 lei par.20 să mai întoarcă la sat Năruja pentru frunză din alt an.

74 lei analog și muntele 70 lei, Coza, i s-a venit Chetricelile i Bodescu, pe jumătate frunză.

120 lei analog și muntele 130 lei, Tulnici, li s-a venit Chetrosul i Galaciu, frunză.

198 lei analog și muntele 200 lei, Negrilești, i s-au venit Păișana i Soci, Căușu, frunză.

120 lei analog și muntele 120 lei, Voloșcani, li s-au venit Furul ... frunză.

154 lei analog și muntele 170 lei Colacu li s-au venit Macradeul, trecând 16 lei pentru frunză.

⁶ Ibidem

⁷ Ibidem

173 de lei analog și muntele 170 lei, Vidra i Căliman, i s-au venit Verdele și Ciutele, frunză.

185 analog și muntele 200 lei Găurile (i s-au venit) Cap(ul) Cozii de sus, 15 lei trec pentru frunză”⁸.

În amintirea bătrânilor, această obștească adunare a rămas sub numele de „Focul cel mare de la Valea Sării”⁹, ceea ce arată faptul că discuțiile au fost foarte aprige, că fiecare sat s-a considerat îndrituit să obțină ceea ce revendica.

Cauzele acestei mari frământări au constat nu numai în interpretarea diferită a procedurii amintite, ci și în mărirea numerică a satelor (de la 14 la 24 prin apariția „cutelor” sau „cotunelor” – azi sate componente ale comunelor din zonă) și în poziția inflexibilă a satului Poiana de a nu renunța la ceea ce stăpânea în acel moment.

Izvodul de repartizare a munților pe sate era iscălit de 24 frunți vrânceni. Pentru Valea Sării au semnat „nimesnic” Alixandru, Ștefan Sandu și Ion Dascălul.¹⁰

Stărostia Putnei, care a controlat operațiunea, a recunoscut că a fost „driaptă și cumpănită întru prețăluirea munților”¹¹.

La 6 iulie 1817, vornicul Gheorghe Costin a înmănat tuturor satelor țidulele „pentru muntele și frunza ce li s-a cuvenit la împărțire”¹². Această reglementare s-a dovedit a fi de cea mai scurtă durată: îi va urma curând cea din 23 martie 1818.

⁸ C.D. Constantinescu-Mircești, H.H. Stahl, *op.cit.*, p.118

⁹ Simion Hârnea, *Locuri și legende vrâncene*, 1972, p.139

¹⁰ C.D. Constantinescu-Mircești, H.H. Stahl, *op.cit.*, p.119

¹¹ *Ibidem*, p.120

¹² Aurel V. Sava, *op.cit.*, p.77